

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 532/2019-37

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a zo sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného advokátkou [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1316/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1316/2009 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Piešťany je povinný nahradiť [REDACTED] trovy konania v sume 325,42 € (slovom tristodvadsaťpäť eur a štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne advokátky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti [REDACTED] nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 532/2019-18 zo 17. decembra 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Er 1316/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 6. mája 2003 ako oprávnený návrh na uskutočnenie exekúcie na podklade zmenkového platobného rozkazu vydaného Krajským súdom v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 18 Zm 3/00-12

z 13. júla 2000, ktorý bol potvrdený rozsudkom krajského súdu č. k. 19 Cb 184/00-27 z 9. októbra 2000, ako aj rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obo 125/01 z 27. novembra 2001, načo vydal 30. mája 2003 okresný súd poverenie č. 5204005272* a následne bolo súdnou exekútkou 16. júla 2003 vydané upovedomenie o začatí exekúcie. Následne po opakovanej zmene exekútorov bol 22. decembra 2015 vydaný exekučný príkaz a príkaz na úhradu trov exekúcie. Dňa 27. januára 2016 bola sťažovateľovi od povereného exekútora doručená žiadosť o vyjadrenie k námietkam povinného z 26. januára 2016 a exekútor zároveň okresnému súdu zaslal žiadosť o rozhodnutie o návrhu povinného na zastavenie exekúcie a žiadosť o rozhodnutie o návrhu povinného na odklad exekúcie z 22. januára 2016, v ktorých žiadal, aby okresný súd zamietol návrh povinného na zastavenie exekúcie. K tomu sťažovateľ uviedol: *„O návrhoch povinného Okresný súd Piešťany rozhodol až po 9 (deviatich) mesiacoch vydaním Uznesenia č. k. 6Er/1316/2009-88 dňa 21.10.2016, ktorým súd návrh povinného na zastavenie konania zamietol, zároveň súd zamietol návrh povinného na odklad exekúcie...“*

3. Sťažovateľ ďalej dodal, že 30. marca 2017 podal na okresnom súde urgenciu vzhľadom na to, že ani po viac ako štyroch mesiacoch okresný súd vo veci nekonal, v ktorej poukázal na skutočnosť, že exekúcia začala ešte v roku 2003 a povinný svoj dlh ani čiastočne neplnil. Následne sťažovateľ podal 13. júla 2017 na okresnom súde opakovanú urgenciu vzhľadom na to, že okresný súd o jeho sťažnosti nerozhodol ani po ôsmich mesiacoch, odkedy povinný podal sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-88 z 21. októbra 2016, ktorým okresný súd zamietol návrh povinného na zastavenie konania a na odklad exekúcie. Tiež uviedol, že 6. septembra 2017 podal sťažnosť na prieťahy v predmetnom konaní na okresnom súde, pričom v odpovedi predsedníčky okresného súdu zo 4. októbra 2017 bola táto sťažnosť vyhodnotená ako opodstatnená. Uviedol, že keďže ani po tejto sťažnosti nebolo okresným súdom rozhodnuté, 17. januára 2018 podal opakovanú sťažnosť na postup okresného súdu, ktorá bola v odpovedi predsedníčky okresného súdu z 13. februára 2018 posúdená ako opodstatnená.

4. Ďalej sťažovateľ uviedol, že 15. marca 2018 podal v napadnutom konaní opakovane urgenciu, keďže okresný súd vo veci nekonal a nerozhodol o pokračovaní exekúcie napriek tomu, že sťažovateľ ako oprávnený doplnil návrh na vykonanie exekúcie ešte v roku 2015. Následne 28. mája 2018 podal sťažovateľ opakovanú urgenciu v tejto veci. Pretože okresný súd ani napriek tomu vo veci nekonal, sťažovateľ 27. augusta 2018 podal sťažnosť na postup okresného súdu, ktorá však zo strany okresného súdu nebola v zákonnej lehote 30 dní vybavená, preto sťažovateľ 5. októbra 2018 podal na krajskom súde sťažnosť na postup okresného súdu pri vybavovaní sťažnosti. Upovedomenie o spôsobe vybavenia sťažnosti bolo zo strany okresného súdu sťažovateľovi doručené 18. októbra 2018, v ktorom predsedníčka okresného súdu okrem iného uviedla, že 12. októbra bolo vydané uznesenie, ktorým bolo rozhodnuté o pokračovaní exekúcie a bol ním zamietnutý návrh na odklad exekúcie. K tomu sťažovateľ uviedol: *„Príslušný súd tak o pokračovaní exekúcie rozhodol až po viac ako 10 mesiacoch, opakovaných urgenciách a sťažnostiach oprávneného... Dňa 19.10.2018 bola sťažovateľovi doručená Odpoveď od predsedu Krajského súdu v Trnave, ktorý sťažnosti oprávneného na prieťahy postupom OS Piešťany v danej veci považuje za dôvodné.“* Na záver uviedol, že ani po viac ako pätnástich rokoch sa nevie domôcť svojej pohľadávky, pretože okresný súd v napadnutom konaní neustále vytvára zbytočné prieťahy.

5. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er/1316/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6Er/1316/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie nasledovne vo výške 70.000,- € (slovom: sedemdesiatisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia vo výške 325,42 € (slovom: tristodvadsaťpäť eur štyridsaťdva centov) na účet jeho právnej zástupkyne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

6. V súvislosti s oznámením ústavného súdu o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie okresný súd zaujal stanovisko podaním sp. zn. Spr 214/20 z 2. júna 2020, v ktorom predseda okresného súdu po zhrnutí úkonov okresného súdu uviedol:

„... mám za to, že pri súčasnom stave, kedy tunajší súd vybavuje okrem hlavných agend aj 43.214 exekúcií konal vo veci plynule. Dlhší časový úsek je zrejmý len od roku 2003 do 2015, kedy vo veci konal súdny exekútor a súd sa nevie k tomuto časovému obdobiu vyjadriť. Namietame tiež výšku uplatneného primeraného finančného zadostučinenia, ktorú považujeme vzhľadom na prehľad úkonov súdu za celkovo neprimeranú...“

Predseda okresného súdu zároveň vyslovil súhlas s upustením od ústneho prejednávania ústavnej sťažnosti.

Prílohou vyjadrenia predsedu okresného súdu bolo aj vyjadrenie vo veci konajúcej zákonnej sudkyne, ktorá uviedla:

„... Exekučné konanie vedené pod sp. zn. 6Er/1316/2009 bolo skončené vrátením poverenia na vykonanie exekúcie dňa 19.08.2019, keďže pohľadávka bola spolu s príslušenstvom a trovami exekúcie vymožená... Exekučné konanie na Okresnom súde Piešťany začalo vydaním poverenia 30.05.2003. V dôsledku tzv. optimalizácie súdnej sústavy s účinnosťou od 1. januára 2005 Okresný súd Piešťany zanikol a došlo k jeho zlúčeniu s Okresným súdom Trnava... Okresný súd Piešťany bol... s účinnosťou od 1. januára 2008 znovuzriadený, pričom jeho obvod tvoril aj územný obvod okresu Hlohovec a to aj vo všetkých veciach v rámci obvodu Hlohovec, ktoré napadli na súd od 01.01.1997. Prakticky nastal neudržateľný stav v súvislosti s množstvom pridelených vecí a nedostatočným personálnym obsadením hlavne exekučného oddelenia, čo sa v konečnom dôsledku prejavilo v objektívnej nemožnosti vybavovať veci priebežne a plynulo. Je treba poukázať i na to, že z obsahu exekučného spisu 6Er/1316/2009 vyplýva, že poverená súdna

exekútorka v období od doručenia poverenia 23.06.2003 až do vydania uznesenia o zmene exekútora 09.07.2015 vo veci nekonala (nie je zrejmé z akého dôvodu). V období od podania sťažnosti proti uzneseniu z 21.10.2016 do vydania rozhodnutia 01.02.2018 boli súdu doručené dve urgencie zo strany oprávneného... vsú dal pokyn kancelárii na pripojenie spisu... až 21.09.2017 a koncept rozhodnutia o zamietnutí sťažnosti predložil mne ako zákonnej sudkyňi 31.01.2018... V ďalšom období už k priesťahom v konaní nedošlo.“

7. Sťažovateľovi bola výzvou ústavného súdu z 9. júna 2020 daná možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu pod sp. zn. Spr 214/20 z 2. júna 2020. Predmetná výzva ústavného súdu bola riadne doručená 12. júna 2020. Sťažovateľ v lehote 10 dní stanovenej ústavným súdom však požadované stanovisko nezaslal, čím nevyužil právo vyjadriť sa a zároveň tým vyslovil súhlas s upustením od ústneho pojednania ústavnej sťažnosti.

8. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

9. Ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti, ako aj na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu okresného súdu zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania okresného súdu:

- 16. mája 2003 bola okresnému súdu doručená žiadosť o udelenie poverenia na uskutočnenie exekúcie od exekútorky JUDr. Daniely Menyhardtovej (súčasťou bol aj návrh oprávneného – sťažovateľa na uskutočnenie exekúcie z 29. apríla 2003),
- 30. mája 2003 okresný súd vydal poverenie pre súdnu exekútorku JUDr. Danielu Menyhardtovú na vykonanie exekúcie,

- 24. apríla 2015 bol okresnému súdu sťažovateľom doručený návrh na zmenu súdneho exekútora v exekučnom konaní sp. zn. EX 18/2003,
- 9. júla 2015 bolo vydané uznesenie okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-16, ktorým okresný súd vyhovel návrhu sťažovateľa ako oprávneného na zmenu súdneho exekútora a ako nového súdneho exekútora ustanovil JUDr. Martina Hermanovského,
- 17. septembra 2015 okresný súd zaslal súdnemu exekútorovi JUDr. Martinovi Hermanovskému exekučný spis sp. zn. Ex 18/2003,
- 29. decembra 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť povinného na zastavenie exekúcie v exekučnom konaní sp. zn. EX 18/2003,
- 27. januára 2016 bola okresnému súdu doručená súdnym exekútorom JUDr. Martinom Hermanovským žiadosť o rozhodnutie o návrhu povinného na zastavenie exekúcie a žiadosť o rozhodnutie o návrhu povinného na odklad exekúcie, ktorá mu bola doručená povinným,
- 1. februára 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa ako oprávneného k námietkam (návrhom) povinného,
- 16. marca 2016 bolo na okresný súd doručené súdnym exekútorom JUDr. Martinom Hermanovským doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie, ktoré mu bolo doručené povinným,
- 14. júla 2016 bola okresnému súdu doručená súdnym exekútorom JUDr. Martinom Hermanovským urgencia žiadosti o rozhodnutie o návrhu povinného na zastavenie exekúcie a o návrhu na odklad exekúcie,
- 21. októbra 2016 okresný súd vydal uznesenie č. k. 6 Er 1316/2009-88, ktorým zamietol návrh povinného na zastavenie/odklad exekúcie,
- 24. októbra 2016 bola okresnému súdu povinným doručená žiadosť o zastavenie exekúcie,
- 9. novembra 2016 bola okresnému súdu doručená súdnym exekútorom JUDr. Martinom Hermanovským žiadosť o vyznačenie právoplatnosti uznesenia okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-88,
- 11. novembra 2016 bola okresnému súdu povinným doručená sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-88,

- 14. novembra 2016 bolo okresnému súdu povinným doručené doplnenie sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-88,

- 1. februára 2018 vydal okresný súd uznesenie č. k. 6 Er 1316/2009-114, ktorým zamietol sťažnosť povinného,

- 23. februára 2018 bola okresnému súdu povinným doručená žiadosť o informáciu vo veci č. 6 Er 1316/2009 č. Ex 2486/2015 a návrh na povolenie odkladu exekúcie pre nové skutočnosti,

- 12. októbra 2018 okresný súd vydal uznesenie č. k. 6 Er 1316/2009-140, ktorým rozhodol o pokračovaní exekúcie a zamietol návrh povinného na odklad exekúcie,

- 24. októbra 2018 bola okresnému súdu doručená sťažnosť povinného proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-140,

- 27. novembra 2018 okresný súd vyzval sťažovateľa a súdneho exekútora JUDr. Martina Hermanovského, aby sa v lehote 10 dní vyjadrili k sťažnosti povinného proti uzneseniu okresného súdu č. k. 6 Er 1316/2009-140,

- 17. decembra 2018 boli okresnému súdu doručené vyjadrenia sťažovateľa a súdneho exekútora JUDr. Martina Hermanovského,

- 27. decembra 2018 okresný súd vydal uznesenie č. k. 6 Er 1316/2009-174, ktorým zamietol sťažnosť povinného,

- 10. apríla 2019 okresný súd vyzval súdneho exekútora JUDr. Martina Hermanovského, aby v lehote 10 dní oznámil, v akom štádiu sa nachádza exekučné konanie sp. zn. EX 18/2003,

- 19. apríla 2019 bola okresnému súdu doručená odpoveď súdneho exekútora JUDr. Martina Hermanovského na výzvu z 10. apríla 2019,

- 19. augusta 2019 bolo okresnému súdu súdnym exekútorom JUDr. Martinom Hermanovským vrátené poverenie na vykonanie exekúcie v dôsledku skončenia exekučného konania vymožením pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie.

Zo súdneho spisu zároveň vyplýva, že sťažovateľ v napadnutom konaní podal okresnému súdu opakovane 30. marca 2017, 13. júla 2017, 15. marca 2018 a 28. mája 2018 žiadosti o urgentné konanie vo veci.

IV.

Právomoc ústavného súdu

10. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11.1 Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11.2 V zmysle čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

12. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov...

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

14. Ústavný súd za podstatu tejto ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní. K porušeniu ním označených práv malo dôjsť v dôsledku nekonania okresného súdu v jednotlivých časových obdobiach počas trvania napadnutého konania okresného súdu, a to aj napriek opakovaným žiadostiam sťažovateľa adresovaným okresnému súdu, aby vo veci konal. Súčasne sťažovateľ namietal, že okresný súd konal vo veci vždy až po uplynutí niekoľkých mesiacov, a to zároveň až po opakovaných urgenciách zo strany sťažovateľa.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 329/2019).

16. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 295/2019).

17. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

18. Keďže súdne konanie vo veci sťažovateľa začalo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala z dikcie ustanovenia § 6 OSP, ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná. Od 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), ktorý nahradil Občiansky súdny poriadok a ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania v čl. 17. Podľa § 157 ods. 1 CSP súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 100 ods. 1 OSP). Povinnosť konať plynulo a bez prieťahov sa nesporne vzťahuje aj na exekučné konania a týka sa ako exekútora (§ 29 ods. 3 Exekučného poriadku), tak aj súdu (§ 200 Exekučného poriadku).

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Zároveň v súlade s judikatúrou EŠLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. III. ÚS 489/2018). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v prípade sťažovateľa.

20. Pokiaľ ide o kritérium právna a skutková zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že konania v exekučných veciach tvoria spravidla súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie nie je možné považovať za zásadne právne ani skutkovo zložité, a preto nie je možné okresný súd zbaviť

zodpovednosti za priebeh napadnutého konania v súvislosti s posudzovaním existencie zbytočných prietáhov. V kontexte uvedeného ústavný súd zdôrazňuje, že ani samotný okresný súd nenamietal právnu alebo skutkovú zložitost' veci.

21. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či v napadnutom konaní okresného súdu mohlo dôjsť k zbytočným prietáhom, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania v procesnom postavení oprávneného. Ústavný súd po preskúmaní priebehu napadnutého konania nezistil na strane sťažovateľa také skutočnosti spočívajúce v jeho správaní, ktoré by akýmkoľvek spôsobom negatívne ovplyvnili dĺžku napadnutého konania. Práve naopak, už zo samotného predmetu napadnutého konania vyplýva, že práve sťažovateľ ako oprávnený mal eminentný záujem na čo najskoršom ukončení napadnutého konania uspokojením jeho pohľadávky, pričom aj z prehľadu procesných úkonov jednoznačne vyplýva, že sťažovateľ riadne a včas reagoval na výzvy okresného súdu. Zároveň sám sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne inicioval urýchlenie tohto konania, a to jednak opakovanými žiadosťami okresnému súdu, celkovo štyrmi, počas napadnutého konania, ktorými žiadal o urgentné konanie vo veci a taktiež opakovaným podaním sťažností na prietáhy v napadnutom konaní, a to zo 6. septembra 2017, 16. januára 2018 a z 27. augusta 2018, teda celkovo troma, ktoré boli zo strany okresného súdu vyhodnotené ako opodstatnené.

22. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prerokovanie vec bez zbytočných prietáhov, bol postup okresného súdu. K tomuto ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v napadnutom konaní sa vyskytli na strane okresného súdu aj jednotlivé časové úseky jeho v podstate úplnej nečinnosti. A to aj ak by ústavný súd opomenul obdobie nečinnosti samotnej súdnej exekútorke od 30. mája 2003, keď jej okresný súd udelil poverenie na vykonanie exekúcie, až do 24. apríla 2015, keď sám sťažovateľ po pomerne dlhom časovom období okresnému súdu doručil žiadosť o zmenu súdneho exekútora. Konkrétne je možné poukázať na časové úseky nečinnosti okresného súdu, a to od 16. marca 2016 do 21. októbra 2016 (sedem mesiacov), následne od 14. novembra 2016 až do 1. februára 2018 (pätnásť mesiacov) a od 23. februára 2018 do 12. októbra 2018 (osem mesiacov). K uvedenému je potrebné

uviesť, že v rámci prvého uvedeného časového obdobia nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní v celkovom trvaní siedmich mesiacov bola okresnému súdu doručená urgencia samotným súdnym exekútorom, pričom v rámci druhého uvedeného časového obdobia pätnásťmesačnej nečinnosti okresného súdu boli okresnému súdu doručené zo strany sťažovateľa dve urgencie a dve sťažnosti na prietahy v napadnutom konaní a následne počas tretieho zisteného obdobia nečinnosti okresného súdu v trvaní ôsmich mesiacov boli okresnému súdu zo strany sťažovateľa doručené dve urgencie a jedna sťažnosť na prietahy v konaní.

23. Z vykonaného prehľadu procesných úkonov ústavný súd teda na strane okresného súdu musí konštatovať už uvedené obdobia jeho nečinnosti v napadnutom konaní a zároveň dať za pravdu aj tvrdeniu sťažovateľa, že okresný súd opätovne konal vo veci až po podaní viacerých urgencií a sťažností na prietahy v napadnutom konaní zo strany sťažovateľa. Ústavný súd poznamenáva, že napadnuté konanie okresného súdu ako celok trvalo od 30. mája 2003, keď bolo okresným súdom vydané poverenie na vykonanie exekúcie, až do 19. augusta 2019, keď súdny exekútor vrátil poverenie na vykonanie exekúcie v dôsledku skončenia exekučného konania vymožením pohľadávky, jej príslušenstva a trov exekúcie, teda celkovo viac ako šesťnásť rokov. Zároveň ústavný súd poukazuje na to, že od zmeny súdneho exekútora od 9. júla 2015 na základe žiadosti sťažovateľa ako oprávneného do ukončenia exekučného konania 19. augusta 2019 ubehlo obdobie štyroch rokov a jeden mesiac, pričom už v rámci tohto obdobia sa vyskytli už uvedené obdobia nečinnosti okresného súdu, a to v celkovej dĺžke dva a pol roka. Po preskúmaní spisového materiálu tak ústavný súd nemohol inak ako dospieť k jednoznačnému záveru, že prietahy v napadnutom konaní okresného súdu idú primárne na vrub okresnému súdu.

24. Okresný súd v rámci obrany k podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľa uviedol, že za súčasného stavu pri aktuálnej zaťažnosti v exekučnej agende je toho názoru, že sa v napadnutom konaní konalo plynule. S týmto tvrdením sa však nie je možné stotožniť. Zároveň k zaťažnosti všeobecného súdnictva množstvom podaní, v tomto prípade exekučných vecí, je potrebné podotknúť, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálne technické podmienky pre riadny

výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa.

25. Ústavný súd zdôrazňuje, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (m. m. III. ÚS 489/2018).

26. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti relevantné pre danú vec ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto rozhodnutia).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

27. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

28. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhol, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označených práv prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Keďže napadnuté konanie okresného súdu už v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti bolo ukončené, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto rozhodnutia).

29. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

30. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

30.1 Podľa § 135 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

31. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti požadoval priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 70 000 €, čo odôvodnil jednak celkovou dĺžkou napadnutého konania, ako aj tým, že išlo o opakované úseky nečinnosti okresného súdu v napadnutom konaní, v dôsledku čoho sa nachádzal dlhodobo v stave právnej neistoty a po viac ako 15 rokoch od podania návrhu na vykonanie exekúcie sa obával aj o úspešné uspokojenie svojej judikovanej pohľadávky ako oprávneného voči povinnému.

32. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto

prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

33. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy všetky konkrétne okolnosti prípadu, najmä na tú skutočnosť, že okresný súd bol aj po zmene súdneho exekútora do skončenia veci počas viac ako polovice tohto časového úseku úplne nečinný (v rámci obdobia štyroch rokov a jedeného mesiaca tvorili časové úseky nečinnosti okresného súdu obdobie v celkovej dĺžke dva a pol roka), no zároveň poukazuje aj na to, že zo súdneho spisu vyplýva, že súdny exekútor vymohol v prospech sťažovateľa ako oprávneného celú vymáhanú pohľadávku, a to vrátane jej príslušenstva a trov exekúcie, a rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 3 000 € (bod 2 výroku tohto rozhodnutia).

34. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu. Z uvedeného dôvodu ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

VII.

Trovy konania

35. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom.

36. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

37. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta, a vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby 1/6 z výpočtového základu.

38. Náhradu trov konania priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti). Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže ide o úkony právnej služby vykonané v roku 2018, teda výpočtový základ tvorí sumu 153,50 €. Za úkony právnej služby vykonané v roku 2018 patrí režijný paušál v sume 9,21 €. Trovy právneho zastúpenia tak v konaní pred ústavným súdom predstavujú celkovú sumu 325,42 € (bod 3 výroku tohto rozhodnutia).

39. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný nahradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

40. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu